

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

життям» [4, с. 4]. Такі самі думки знаходимо і в статті «Посвячення Божого храму» [5, с. 1].

Отже, будь-які події, що відбувались у країні, залишали свій відбиток на сторінках періодики, а архівні матеріали свідчать про існування величезних лагун в історії України, котрі потребують подальшого вивчення.

Література

1. *Нове Життя*. 1943. 28 січня (четвер). 4 с.
2. *Нове Життя*. 1943. 18 лютого (четвер). 4 с.
3. *Нове Життя*. 1943. 18 березня (четвер). 4 с.
4. *Нове Життя*. 1943. 17 квітня (субота). 4 с.
5. *Нове Життя*. 1943. 8 червня (вівторок). 4 с.
6. *Нове Життя*. 1943. 19 червня (субота). 4 с.
7. *Нове Життя*. 1943. 31 серпня (вівторок). 4 с.

УДК 177.9:364.614.8

*В. В. Пікалова, студентка 2 курсу
Науковий керівник – Г. І. Савонова, д. філос. н.
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Справедливість і соціальна справедливість – це концепції, які століттями захоплювали філософів, активістів і дослідників. Розуміння цих концепцій є важливим у сучасному світі, де нерівність, конфлікти та соціальні проблеми стають все більш актуальними.

Відчуття справедливості формується у нас в ранні дитячі роки, тоді, коли ми встановлюємо правила в іграх чи починаємо окреслювати межі дозволеного та недозволеного. Порушення же меж, норм і правил розуміються нами як порушення справедливості, що підриває довіру до людей, а відновити порушенні норми та покарати порушника стає мотивацією до дій. Загострене почуття справедливості спонукає людину до обрання тих професій, які пов'язані з процесом її збереження та відновлення (юридичні, правоохоронні органи).

І все-таки існує певна різниця між відчуттям справедливості та дотриманням справедливості на рівні соціального виміру, тож варто відокремити поняття справедливості від соціальної справедливості.

Отже, **мета дослідження** – розкрити суть поняття «справедливості» та «соціальної справедливості» у філософському розумінні.

Виклад матеріалу. Справедливість – це принцип, за яким кожна людина отримує те, що їй належить, відповідно до закону, моралі та суспільних норм. Це поняття включає в себе рівність, об'єктивність та відсутність дискримінації. Справедливість визначає, як ми поведимося один з одним і як розподіляємо ресурси та можливості в суспільстві. Вона є основою для побудови справедливого та гармонійного світу.

Соціальна справедливість – це ідея, що кожна людина має рівний доступ до можливостей, ресурсів та прав у суспільстві. Вона прагне зменшити нерівності, допомогти тим, хто потребує підтримки, і забезпечити, щоб всі мали можливість реалізувати свій потенціал. Соціальна справедливість визнає різноманітність, бореться з дискримінацією та прагне побудувати справедливе суспільство для всіх.

Крім того, що справедливість є ідеєю, справедливість є цінністю, яка формує наше ставлення до інших людей і суспільства в цілому. Це відображення нашого бажання поводитися справедливо та рівномірно розподіляти можливості, ресурси та права. Розбудова мирного та сталого суспільства починається зі справедливості.

Однак, соціальна справедливість виходить за рамки міжособистісних взаємодій. Вона говорить про структури, організації та політичні процедури, які впливають на те, як розподіляються можливості та ресурси. Щоб гарантувати рівність, соціальна справедливість повинна враховувати різноманітні потреби та можливості різних груп населення.

Чіткого визначення яке б точно та достеменно окреслить визначення слова «справедливість» немає. Але, ми маємо певне уявлення, що це таке. Справедливість – правильне, неупереджене ставлення до когось або до чогось. Так, філософ Арістотель виділяв деякі види справедливості, як: одвічну, незмінну й тимчасову, змінну, узаконену. Перша як постійно однакова не має різновидів, а останній різновид справедливості як змінний Арістотель ділить ще на три різновиди:

1) справедливість розподільчу. Така справедливість стосується розподілу благ і ресурсів в суспільстві. Кожна людина отримує певні блага, але кількість цих благ визначається її добродієм та внеском у суспільство.

2) справедливість зрівнювальну. Вона використовується в приватних справах, наприклад, у договорах або майнових правопорушеннях і стосується вартості майна, яким володіє особа.

3) справедливість поблажливу. Визначається як «поправка закону». Вона враховує конкретні обставини і дозволяє виправити загальну формулу закону в окремих випадках [1, с. 39].

Що ж стосується соціальної справедливості, то вона виражається у економічному, політичному та культурному аспектах:

Економічний аспект. Це власне соціальна справедливість в економіці, яка стосується розподілу ресурсів та можливостей. Вона

включає в себе рівний доступ до освіти, охорони здоров'я, працевлаштування та соціальних послуг. Основною метою економічного аспекту – це зменшити нерівності в доходах та можливостях між різними верствами суспільства.

Політичний аспект. Така соціальна справедливість в політиці, яка включає в себе рівність перед законом, голосування та участь у прийнятті рішень. Вона бореться з дискримінацією, забезпечує права меншин та захищає інтереси всіх громадян.

Культурний аспект. Справедливість в культурі визначає, як ми поведимося один з одним, поважаємо різноманітність та культурні особливості. Вона прагне забезпечити рівність в доступі до культурних цінностей, мови, традицій та ідентичності.

Але, якби кожен з аспектів працював злагоджено то у нас не виникало питання справедливості як такого, принаймні не в таких масштабах. Бо проблеми дискримінації, нерівності в доходах, корупція, недоступність освіти та охорони здоров'я це все те, що ставить питання щодо справедливості. Якщо певні групи населення обмежені у праві голосу або не мають рівних можливостей впливати на політичні рішення чи ті, які не мають доступу до якісної освіти та медичних послуг через економічні обмеження, це також є порушенням принципів соціальної справедливості.

І все-таки незважаючи на ці недоліки, соціальна справедливість та справедливість в цілому існують. Ці та інші проблеми змушують нас переосмислювати поняття справедливості та шукати нові шляхи до її досягнення в сучасному світі. Це складне завдання, яке потребує постійного діалогу, дискусій та соціальних зусиль.

Література

1. Шмат Р. П. Аспекти розуміння проблеми справедливості Платоном, Арістотелем, Джоном Ролзом. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2021. Вип. 31. С. 38–41.